

Krajowa strategia ochrony wilka *Canis lupus* warunkująca trwałość populacji gatunku w Polsce

Henryk Okarma - Instytut Ochrony Przyrody PAN
Roman Gula - Muzeum i Instytut Zoologii PAN
Piotr Brewczyński - Regionalna Dyrekcja Lasów
Państwowych w Krośnie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

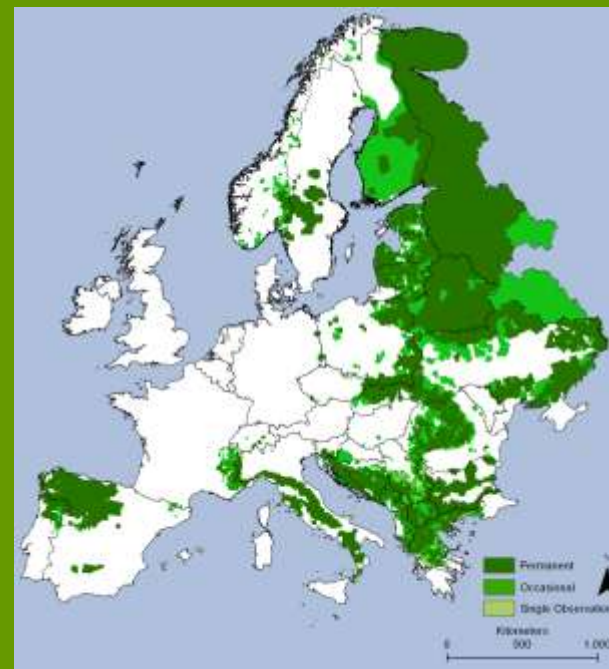
Cel „Krajowej strategii...”

Głównym celem proponowanych działań jest zachowanie populacji wilków w obecnie zajmowanym przez nią areale występowania w Polsce oraz stworzenie warunków do ekspansji na dotychczas niezasiedlone tereny leśne i zapewnienie ciągłości między subpopulacjami tych drapieżników.

Strategia – część opisowa

Zasięg gatunku w Europie Występowanie w Polsce

Źródło: LCIE

Źródło: Gula 2008b, Jędrzejewski i in. 2008, Nowak i Mysłajek 2011, Nowak i in. 2011, dane PGL LP).

Strategia – część opisowa

Status prawny gatunku

Dyrektywa Siedliskowa

1. Wilk znajduje się w załączniku II (gatunek wymagający wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony) i załączniku IV (gatunek wymagający ochrony ścisłej), jest też uznany za gatunek priorytetowy.

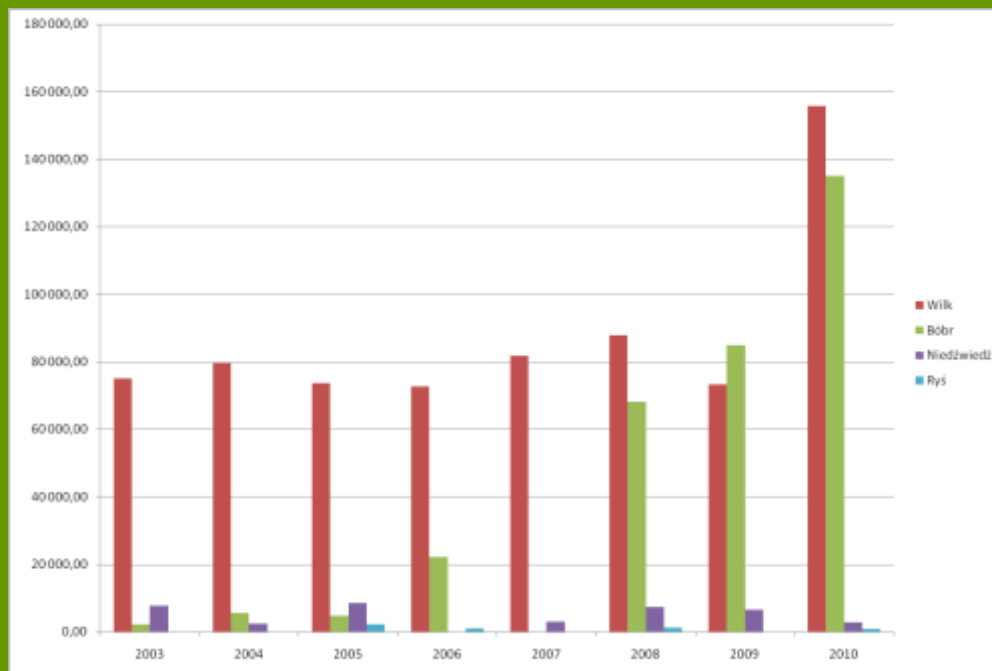
Polska populacja wilka została wymieniona w derogacji do załącznika IV, co oznacza, że nie musi być objęta ścisłą ochroną.

2. (art. 11) - konieczność prowadzenia monitoringu m.in. gatunków z załączników II i IV, ich stanu zachowania oraz efektu prowadzonych działań ochronnych.

Polska - gatunek ściśle chronionym (od 1998 r.), co reguluje „Ustawa o ochronie przyrody” z 2004 r. oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 r. W rozporządzeniu ustalono również tzw. ochronę strefową, obejmującą 500 m strefy ochrony wokół nory lęgowej w okresie 1.04 – 15.07.

Strategia – część opisowa

Konflikt z człowiekiem – hodowla zwierząt gospodarskich

Wyplacone odszkodowania (cały kraj):

- 2000 r. 142 630 zł
- 2003 r. 397 423 zł
- 2008 r. 524 933 zł
- 2009 r. 381 033 zł
- 2010 r. 510 236 zł (dane GDOŚ).

Strategia – część opisowa

Konflikt z człowiekiem – gospodarka łowiecka

Wpływ wilków na rentowność obwodów łowieckich

Kalkulacja potencjalnych strat wg liczby zarejestrowanych ubytków w RDLP Krosno w sezonach 1999/2000 i 2000/2001. Wtedy znaleziono w ciągu roku (na 100 km²) 26 jeleni, 9 saren i 3 dziki zabite przez wilki.

Przyjęto średnią wagę tuszy dla jelenia, sarny i dzika oraz średnie ceny skupu za kg. Jeśli wszystkie odnalezione ofiary wilków mogłyby być pozyskane w drodze odstrzału, to wartość strat w sprzedaży tusz wynosi 20 tys. zł na 100 km².

Do tej wartości trzeba doliczyć przychody ze sprzedaży polowań (organizacja polowania, wartość trofeów), które kształtują się na poziomie ok. 75%, czyli 15 tys. zł.

W sumie potencjalna wartość strat finansowych dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich z tytułu obecności wilków może wynosić około 35 tys. zł. rocznie na 100 km² powierzchni obwodu.

Strategia – część opisowa

Konflikt z człowiekiem – gospodarka łowiecka

Wpływ wilków na rentowność obwodów łowieckich

Można również obliczyć maksymalną wielkość strat gospodarki łowieckiej z tytułu obecności wilków, w oparciu o znajomość tempa zabijania ofiar. Wg Jędrzejewski i in. (2002) wilki zabijały w Puszczy Białowieskiej w ciągu roku (na 100 km²) 72 jelenie, 16 saren i 31 dzików.

Przyjmując te same założenia otrzymujemy odpowiednio następujące wielkości strat: 59,8 tys. zł na 100 km² ze sprzedaży tusz i 45 tys. zł na 100 km² ze sprzedaży polowań.

Łącznie straty jakie **potencjalnie mogą ponieść** dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich z tytułu obecności wilków, według tych założeń, mogą więc sięgać około 105 tys. zł. rocznie na 100 km² obwodu łowieckiego.

Strategia – część opisowa

Konflikt z człowiekiem – gospodarka łowiecka

Presja na ograniczenie polowań na obszarach, gdzie występują wilki
Niektóre organizacje przyrodnicze postulują, aby na terenach występowania wilków ograniczyć lub wręcz wstrzymać pozyskanie jeleni, saren i dzików, w celu zabezpieczenie bazy pokarmowej wilka.

Sugeruje się, że czynnikiem ograniczającym wzrost lokalnych populacji wilków jest pozyskiwanie przez myśliwych ssaków kopytnych (w nadmiarze lub w ogóle).

Postuluje się ustalenie planów pozyskania ssaków kopytnych na poziomie od 15 do 25% stanu zimowego (inwentaryzacyjnego).

Dodatkowo wysuwane są żądania poddawania rocznych planów łowieckich ocenie oddziaływania na środowisko.

Strategia – część opisowa

Słabe i mocne strony obecnego systemu ochrony wilka w Polsce

- 1. Ochrona wilka i gospodarowanie jego ofiarami – ssakami kopytnymi**
- 2. Egzekwowanie ochrony wilków**
- 3. Skala nielegalnego zabijania wilków**
- 4. Ograniczone możliwości penalizacji**
- 5. Monitoring populacji**
- 6. Szkody wśród zwierząt gospodarskich**
- 7. Wypłata odszkodowań**
- 8. Eliminacje wilków wyrządzających szkody**
- 9. Zapobieganie szkodom**
- 10. Zarządzanie populacją w oparciu o rzetelne dane i koordynacja badań naukowych**

Cele szczegółowe „Strategii...”

- 1. Zachowanie liczebności i areału populacji wilków na wschód od Wisły przy jednoczesnym ograniczeniu konfliktu z hodowlą zwierząt gospodarskich i gospodarką łowiecką.**
- 2. Zapewnienie warunków do stabilizacji, a następnie wzrostu liczebności wilków w zasiedlonych kompleksach leśnych na zachód od Wisły, przy jednoczesnym ograniczeniu i zapobieganiu eskalacji konfliktu z gospodarką łowiecką oraz zapobieganiu szkodom wśród zwierząt gospodarskich.**
- 3. Zapewnienie warunków do zasiedlania przez wilki kompleksów leśnych posiadających wystarczającą bazę pokarmową.**
- 4. Zwiększenie akceptacji wilka przez grupy społeczne o kluczowym znaczeniu dla ochrony gatunku: myśliwych, leśników i hodowców.**

Środki realizacji celów

- 1. Proaktywny system zarządzania populacją wilków oparty o dwa główne elementy: Grupę Roboczą ds. Zarządzania Populacją Wilka i krajowy system monitoringu wilka.**
- 2. Strefowe zróżnicowania zarządzania populacją oparte o wyznaczone pojemności poszczególnych kompleksów leśnych.**
- 3. Co najmniej stabilizacja lub ograniczenie liczby szkód w pogłowie zwierząt gospodarskich wyrządzanych przez wilki.**
- 4. Modyfikacja sposobu uwzględniania drapieżnictwa wilków w planowaniu łowieckim pozyskania ssaków kopytnych.**
- 5. Działania na rzecz wdrożenia systemu ochrony korytarzy ekologicznych umożliwiających łączność pomiędzy populacjami dzikich zwierząt (w tym wilków) bytującymi w poszczególnych kompleksach Polski.**
- 6. Działania na rzecz propagowania rzetelnych informacji o wilkach.**

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

1. Grupa Robocza ds. Zarządzania Populacją Wilka

Nie wydaje się możliwe, aby w obecnej sytuacji GDOŚ mogła własnymi siłami prowadzić aktywne zarządzanie populacją wilka w Polsce.

Dlatego proponuje się powołanie zespołu ekspertów - Grupy Roboczej, której zadaniem będzie koordynowanie przedsięwzięć dotyczących ochrony tego gatunku w skali kraju.

Podstawowe obowiązki Grupy Roboczej: (1) wdrożenie i nadzorowanie systemu monitoringu wilków w Polsce, (2) monitorowanie czasowo-przestrzennej dynamiki szkód wśród zwierząt gospodarskich, (3) opracowanie i nadzór nad realizacją regionalnych programów zarządzania lokalnymi populacjami wilków, (4) opracowanie i nadzór nad wdrażaniem programów mających na celu redukcję liczby szkód, (5) przedstawianie GDOŚ propozycji i wniosków dotyczących zarządzania populacją wilka celem podejmowania określonych decyzji administracyjnych, (6) rekomendacja zmian prawnych, jeśli takie będą konieczne, (7) koordynacja wymiany informacji dotyczących wilków.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

1. Grupa Robocza ds. Zarządzania Populacją Wilka

Grupa powinna otrzymywać od GDOŚ/RDOŚ, PGL LP, PZŁ wszelkie informacje dotyczące wilków i szkód.

Informacje zanalizowane przez Grupę wraz z rekomendacją działań powinny być przedkładane GDOŚ w formie corocznego raportu.

Grupa Robocza powinna także służyć pomocą GDOŚ w przypadkach nagłych, wymagających natychmiastowej reakcji.

Członkowie Grupy powinni zostać powołani na określony czas przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Przedstawiciele:

- instytucji naukowych (6 osób)
- PGL Lasy Państwowe (1 osoba)
- Polskiego Związku Łowieckiego (1 osoba)
- Polskiego Związku Owczarskiego (1 osoba)
- organizacji pozarządowych zajmujących się problemami ochrony wilka (1 osoba).

Docelowo, postuluje się silne prawne umiejscowienie Grupy Roboczej, poprzez wpisanie konieczności jej powołania oraz określenia jej zadań w „Ustawie o ochronie przyrody”.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

2. Monitoring występowania i liczebności gatunku

W latach 2000-2006 Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży, we współpracy z PGL LP, prowadził monitoring wilków na terenie całego kraju.

Podobną metodę monitoringu zaproponowano w opracowaniu „Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny” (Jędrzejewski i in. 2010).

Procedura ta jest skomplikowana, metody analiz i dochodzenia do finalnych liczebności – subiektywne.

Proponujemy, aby monitoring populacji wilków w Polsce składał się z dwóch zasadniczych elementów:

- (1) monitoringu zasięgu występowania**
- (2) monitoringu liczebności.**

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

Monitoring zasięgu występowania

Powinien opierać się o rejestrację obecności wilków we wszystkich obwodach łowieckich w Polsce. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego zobowiązany będzie do wykazywania obecności wilków lub ich braku (bez oceny ich liczebności) w swoim obwodzie łowieckim. Informacje te będą wpisywane do zmodyfikowanego formularza rocznego planu łowieckiego.

Formularze łowieckich planów hodowlanych ze wszystkich obwodów łowieckich corocznie przesyłane są do Stacji Badawczej PZŁ w Czempiniu, która dokonuje zestawień zawartych tam informacji. Dane dotyczące występowania wilka będą przekazywane Grupie Roboczej, która każdego roku będzie opracowywała na ich podstawie mapy cyfrowe występowania wilka oraz publikowała raport dla GDOŚ.

Corocznie.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

Monitoring liczebności gatunku

Powinien być dokonywany był w oparciu o genotypowanie osobników z materiału nieinwazyjnego (kału i moczu). Metoda ta pozwala na rozpoznawanie osobników na podstawie DNA, bez konieczności odłowów osobników i pobierania próbek tkankowych.

Raz na 5 – 6 lat.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

3. Regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków

Wilki zasiedlają obecnie w Polsce rozległy areał, ale sytuacje lokalnych populacji tych drapieżników są bardzo różne. Dotyczy to zarówno ich rozprzestrzenienia, liczebności i dynamiki, jak i odbioru społecznego tych drapieżników.

Zróżnicowanym oczekiwaniom i potrzebom dotyczącym funkcjonowania populacji wilków na różnych obszarach Polski muszą wyjść naprzeciw regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków.

Programy takie powinny zostać sporządzone przez Grupę Roboczą, w drugim etapie realizowania ”Krajowej strategii ochrony wilka...”, po wdrożeniu systemu monitoringu tego gatunku w naszym kraju.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

3. Regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków

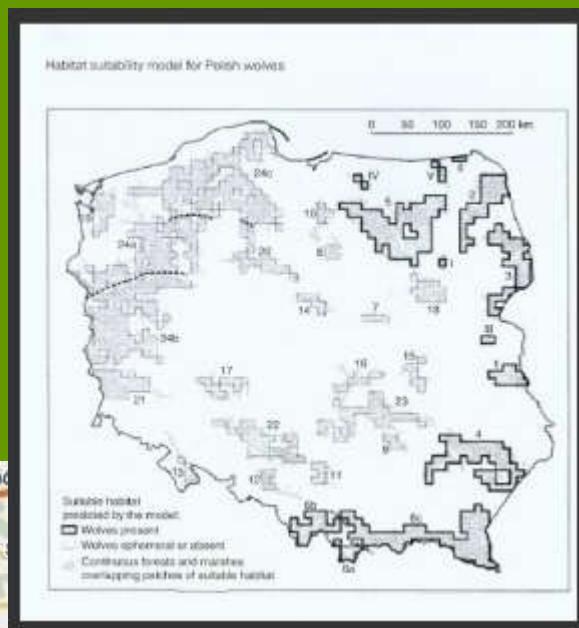
Generalnie można stwierdzić, że na wschód od Wisły populacje wilków w najważniejszych regionach ich występowania osiągnęły stan nasycenia. Są to: Karpaty i Pogórze Karpackie, Roztocze wraz z Lasami Janowskimi i Puszcą Solską, Puszcza Białowieska i Knyszyńska, Puszcza Augustowska i Kotlina Biebrzańska, Lasy Napiwodzko-Ramuckie i Puszcza Piska oraz Puszcza Romincka i Puszcza Borecka. Potwierdzają to badania prowadzone w Puszczy Białowieskiej i Bieszczadach, wykazujące wysokie zagęszczenia wilków w tych regionach.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

3. Regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków

Karpaty

205 wilków

300 - 350 wilków

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

3. Regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków

Na wschód od Wisły

Generalnie korzystny lub obojętny odbiór społeczny, bo „od zawsze” były tu wilki. Utrzymanie tego wymaga aktywnego zarządzania populacją tych drapieżników.

Kontrola liczby wilków przez odstrzały (ale nie pozyskanie łowieckie w ramach rocznych planów łowieckich) powinna być dopuszczona wyłącznie w tych regionach, gdzie ich liczba przekracza pojemność środowiska wyznaczoną w oparciu o analizy jego parametrów.

Grupa Robocza, w oparciu o analizy zagęszczenia wilków i dynamiki zajmowanego przez nie areału (dane pochodzące z monitoringu) oraz konfliktów powodowanych przez te drapieżniki, powinna przedkładać GDOŚ konkretne rekomendacje w celu ich sformalizowania w postaci decyzji administracyjnej.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

3. Regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków

Na wschód od Wisły

Large Carnivore Initiative for Europe także zajęła w tej sprawie stanowisko w europejskich wytycznych dla planów zarządzania dużymi ssakami drapieżnymi na poziomie populacyjnym.

Uznaje się w nich, że na niektórych obszarach i w niektórych sytuacjach pozyskanie łowieckie dużych ssaków drapieżnych może nie być sprzeczne z ich ochroną, a koegzystencja między ludźmi a nimi może zostać łatwiej osiągnięta, kiedy populacje dużych drapieżników będą utrzymywane na poziomie niższym niż teoretycznie możliwe dla danego obszaru (Linnell i in. 2008).

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

3. Regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków

Na zachód od Wisły

Wilki występują tam w już dość licznych, ale znacznie rozproszonych lokalizacjach: w Puszczy Bydgoskiej, Borach Tucholskich, Lasach Wałeckich, Puszczy Noteckiej, w Borach Dolnośląskich i Puszczy Rzepińskiej. Liczba wilków w tej części naszego kraju określana jest jako niewielka.

Dlatego populacja tego gatunku w zachodniej Polsce, wraz z wilkami bytującymi we wschodnich Niemczech została sklasyfikowana przez LCIE jako populacja krytycznie zagrożona (Linnell i in. 2008).

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

3. Regionalne programy zarządzania lokalnymi populacjami wilków

Na zachód od Wisły

Myśliwi nie są przyzwyczajeni do uwzględniania tych drapieżników w prowadzeniu gospodarki łowieckiej. Straty ekonomiczne są dla nich bardziej widoczne i odczuwalne. Dlatego ich opinie na temat wilków są często skrajnie negatywne.

Podwyższenie poziomu akceptacji społecznej ma zasadnicze znaczenie, gdyż właśnie bezpośrednia presja człowieka decyduje tam o utrzymaniu się lub zaniku lokalnych subpopulacji wilka.

Aktywne działania powinny obejmować edukację kluczowych grup społecznych (leśników, myśliwych i hodowców), monitoring stopnia izolacji i wskaźników populacyjnych (zagęszczenia i liczby wilków) wystarczających do uznania stanu ochrony subpopulacji na wyodrębnionych obszarach za zadowalający, co pozwoliłoby docelowo na wprowadzenie zasad aktywnego zarządzania populacją wilków, podobnie jak na wschód od Wisły.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

4. System wypłaty odszkodowań za szkody wśród zwierząt gospodarskich

Proponujemy utrzymanie odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez wilki wśród zwierząt gospodarskich. Obecny system wypłaty odszkodowań powinien być (1) zestandaryzowany we wszystkich województwach oraz uzupełniony o (2) system monitoringu szkód i (3) programy wspomagające hodowców w zabezpieczaniu stad przed atakami wilków.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

Programy wspomagające hodowców w zabezpieczeniu stad przed atakami wilków

Działania proaktywne !

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

5. Zmniejszenie konfliktu między wilkiem a gospodarką łowiecką

System, w którym podmioty prowadzące gospodarkę łowiecką ponoszą straty powodowane przez wilki i są żywotnie zainteresowane ich eliminacją lub w najlepszym przypadku redukcją, a jednocześnie są jedyną siłą zdolną kontrolować to, co się dzieje z wilkami w terenie, jest fundamentalnym źródłem konfliktu i przyczyną, dla którego prawo nie jest egzekwowane.

Podobnie D. Mech stwierdził, że „[...] liczebność wilków powinna być prawdopodobnie kontrolowana niemal wszędzie tam, gdzie ich populacja jest odtwarzana[...]” (Mech 1995).

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

5. Zmniejszenie konfliktu między wilkiem a gospodarką łowiecką

Cztery pola minimalizacji konfliktu:

Straty ekonomiczne

Wydaje się, że jedynym realistycznym rozwiązaniem, jest rekompensowanie strat ekonomicznych i innych ograniczeń ponoszonych przez podmioty prowadzące gospodarkę łowiecką z tytułu obecności wilka poprzez jego ograniczone i rozważne użytkowanie.

W naszym kraju są już dziś miejsca, w których zagęszczenie wilków jest równe lub przekracza wyznaczone pojemności środowiska (Jędrzejewski i in. 2008). Z drugiej strony, na dużych obszarach Polski, na których wilk mógłby bytować, nie ma go tam lub dopiero się pojawia.

Z tych powodów uzasadnione jest, więc regionalne zróżnicowanie sposobu zarządzania poszczególnymi populacjami wilka. Strefowe zarządzanie populacją wilków jest rozwiązaniem zalecanym przez Mech (1995), Wolf Action Plan (Boitani 2000) i LCIE (Linnell 2008).

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

5. Zmniejszenie konfliktu między wilkiem a gospodarką łowiecką

Straty ekonomiczne

Dobłą podstawą do wyznaczenia pojemności dla poszczególnych regionów może być analiza środowiska bytowania i potencjalnej ekspansji wilków w Polsce zawarta w opracowaniu Jędrzejewski i in. (2008).

Myśliwi dokonujący odstrzału wilka powinien mieć prawo do trofeum (skóra, czaszka), a dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich - do sprzedaży odstrzału na wilka (przychody z tego tytułu mogą stanowić formę rekompensaty za straty w gospodarce łowieckiej, ponoszone z tytułu obecności wilka).

Dodatkowo, rozwiązanie takie przyczyniłoby się być może do ograniczenia ewentualnego kłusownictwa, ponieważ należy przypuszczać, że myśliwi mogący legalnie pozyskać wilka lub sprzedać odstrzał na wilka sami będą zainteresowani wyeliminowaniem nielegalnych działań przeciwko wilkom.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

5. Zmniejszenie konfliktu między wilkiem a gospodarką łowiecką

Uwzględnianie drapieżnictwa wilków w planowaniu pozyskania jeleniowatych i dzików

Planowanie pozyskania jeleni, saren i dzików powinno być dokonywane w oparciu o stany inwentaryzacyjne i spodziewany przyrost populacji w sytuacji, gdyby nie istniało pozyskanie łowieckie, przy uwzględnieniu wszystkich innych czynników śmiertelności (a nie w oparciu o liczebność przed okresem polowań).

Stwierdzone w trakcie sezonu łowieckiego ubytki naturalne winny być odnotowywane w rocznych planach łowieckich, ale nie powinny być zaliczane do realizacji planu pozyskania.

Ustalanie poziomu pozyskania jeleni i dzików, w oparciu o dane inwentaryzacyjne i spodziewany przyrost populacji powinno odbywać się w ramach łowieckich rejonów hodowlanych, a nie obwodów łowieckich.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

5. Zmniejszenie konfliktu między wilkiem a gospodarką łowiecką

Optymalne i docelowe zagęszczenia jeleniowatych i dzików

Przyjęte w zasadach selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych optymalne zagęszczenia jeleni, saren i dzików oraz wynikające z nich zagęszczenia docelowe w wieloletnich łowieckich planach hodowlanych wyznaczone zostały w szerokich przedziałach. Jednak były ustalone w oparciu o błędne rozpoznanie liczebności kopytnych (co wykazały liczne badania). Obecnie rzeczywiste zagęszczenia przekraczają górne progi zagęszczeń dopuszczalnych (optymalnych i docelowych) dla danych obszarów. Nie znaczy to, że zwierząt jest za dużo, tylko, że normy zagęszczenia zostały źle określone.

Taka sytuacja zmusza dzierżawców i zarządców obwodów do zaniżania stanów zwierzyny. A to z kolei wśród środowisk zajmujących się ochroną wilka stwarza wrażenie, w oparciu o określone w badaniach naukowych zapotrzebowanie pokarmowe tych drapieżników, że jest za mało jeleni i saren dla zaspokojenia potrzeb pokarmowych wilka.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

5. Zmniejszenie konfliktu między wilkiem a gospodarką łowiecką

Postulaty ograniczenia lub wstrzymanie pozyskania łowieckiego na terenach, gdzie występują wilki

Dla myśliwych problem związany z próbami ograniczania lub nawet wstrzymania gospodarki łowieckiej w rejonach występowania wilka jest dużo bardziej istotny i drażliwy niż same straty powodowane przez obecność wilków.

Z kolei dla pewnych radykalnych środowisk ochroniarskich przyznanie, że racjonalna gospodarka łowiecka nie stanowi zagrożenia dla funkcjonowania populacji wilka, jest nie do zaakceptowania. Tak więc widać wyraźnie, że istnieje tutaj fundamentalny konflikt, którego podłoże nie jest merytoryczne, ale dotyczy wyznawanych poglądów, postaw i emocji.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

5. Zmniejszenie konfliktu między wilkiem a gospodarką łowiecką

Postulaty ograniczenia lub wstrzymanie pozyskania łowieckiego na terenach, gdzie występują wilki

Racjonalne zarządzanie powinno bazować na faktach, a nie na obiegowych opiniach, czy własnych subiektywnych poglądach spierających się stron. A fakty są następujące:

- prawidłowo prowadzone użytkowanie łowieckie ssaków kopytnych, nie zagraża funkcjonowaniu wilków. Taka sytuacja ma obecnie miejsce w naszym kraju, gdzie ciągle wzrasta liczebność jeleni saren i dzików, a wilki zwiększają swój areal.
- wyznaczanie sztucznych poziomów pozyskania ssaków kopytnych w celu zapewnienia bazy pokarmowej wilkom nie przyczynia się do wzrostu liczebności wilków. Populacje kopytnych mają znacznie wyższe liczebności niż to się oficjalnie wykazuje.
- wilki nie są w stanie kontrolować liczebności swoich ofiar w aktualnej sytuacji populacyjnej jeleniowatych i dzika.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

6. Fragmentacja siedlisk

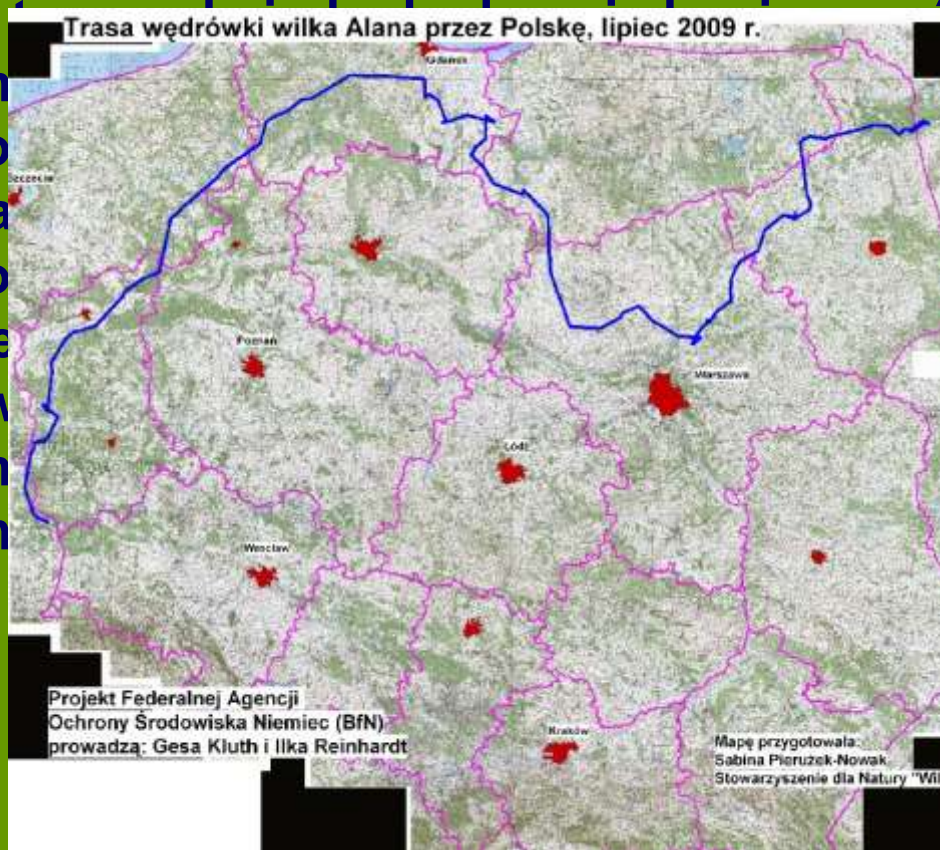

- Głównymi przyczynami ograniczającymi łączność między populacjami wilków w różnych częściach Polski są: zabudowa oraz sieć dróg ekspresowych i autostrad. Drogi te będą ogrodzone, co oznacza, że będą całkowitą barierą dla przemieszczaniu się dużych zwierząt naziemnych.
- Dlatego też bardzo ważne znaczenie dla skutecznej ochrony tego gatunku w Polsce będzie miało zachowanie łączności między subpopulacjami wilka poprzez zapewnienie możliwości migracyjnych i właściwe zaplanowanie korytarzy ekologicznych.
- Aby poprawić możliwości migracyjne dużych zwierząt, niezbędne jest:
- nadanie proponowanym korytarzom odpowiedniego statusu prawnego zapewniającego ochronę ich ciągłości i drożności;
 - zwiększanie lesistości w obrębie korytarzy w taki sposób, aby zagęszczać płaty lasu i skracać odcinki bezleśne;
 - wybudowanie przejść dla zwierząt w miejscach przecięcia korytarzy.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

7. Współpraca międzynarodowa

Duża część polskiej populacji wilków bytuje w terenach przygranicznych. Kiedyś sprzyjało to rozwojowi populacji wilków na tamtych terenach. Obecnie, w związku z intensywną działalnością zarządczą państwowej służby leśnej, ma to coraz mniejsze znaczenie, szczególnie w obszarach (np. wzdłuż granicy państwa z Niemcami) i terenach, które są ściśle związane z gospodarką leśną. W związku z tym, w celu zaplecze do części Niemiec.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

7. Współpraca międzynarodowa

Wszczęcie kroków mających służyć wypracowaniu spójnych sposobów zarządzania transgranicznymi populacjami dużych drapieżników jest pilne i konieczne, gdyż obecnie są one bardzo często spotykane w obszarach zamieszkiwanych przez człowieka po jednej stronie granicy państwa i w obszarach nie zamieszkiwanych po drugiej. Kluczowym elementem jest wypracowanie spójnych planów zarządzania populacjami dużych drapieżników w ramach europejskich sieci Natura 2000 (Mason, 2008; Gennell i in. 2008).

W naszej opinii, w ramach międzynarodowej współpracy regionów): (1) karpackiej z Niemcami, Czechą, (2) z Litwą i Rosją, (3) z Białorusią, (4) z Niemcami.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

8. Działania informacyjne/edukacyjne/komunikacyjne

Różnego rodzaju przedsięwzięcia i inicjatywy o charakterze edukacyjnym są ważnym sposobem zwiększenia świadomości społecznej na temat dużych drapieżników, co powinno w konsekwencji prowadzić do podniesienia poziomu akceptacji tych zwierząt.

Znaczenia tych działań nie można jednak przeceniać i traktować ich jako jedyne, które mogą poprawić stan ochrony wilka, rysia i niedźwiedzia. Muszą one być wdrażane jako przedsięwzięcia komplementarne do aktywnych działań zarządzania gatunkiem.

Działania niezbędne do realizacji celów „Strategii...”

9. Konieczne zmiany legislacyjne

Proponowane w ramach niniejszej strategii działania nie stoją w sprzeczności z prawem międzynarodowym, wspólnotowym, ani krajowym. Wymagane będą jedynie zmiany w krajowych przepisach dotyczących obszaru gospodarki łowieckiej (ew. ustawy o ochronie przyrody).

Podsumowanie

Zaproponowany system proaktywnej ochrony wilka opiera się na założeniu, że najważniejsi oponenti w toczącym się w naszym kraju sporze wokół tego drapieżnika odstąpią od zajmowanych dotychczas skrajnych stanowisk.

Podsumowanie

Zaproponowany system wdrażający rozwiązania stosowane w innych krajach Unii Europejskiej, gdzie bytują liczne populacje wilków:

- (1) jest realistyczny i możliwy do wdrożenia,
- (2) nie wymaga nadmiernych nakładów finansowych,
- (3) przyczyni się powiększenia areału bytowania wilków i zapewni trwałość populacji tego gatunku w naszym kraju, przy jednoczesnym zminimalizowaniu konfliktów, jakie niesie ze sobą koegzystencja wilka z człowiekiem.

